

Bijtincidenten Nederland

September 2012

Dog Research

(Stray) Animal Foundation Platform

Auteur: Carien Radstake

Eindredactie: Isabelle Sternheim

Bijtincidenten Nederland

In het druk bevolkte Nederland leven naar schatting zo'n 1,9 miljoen honden. Deze honden dienen goed ingespeeld te zijn op het drukke verkeer, spelende kinderen, fietsers en joggers, schoolpleinen, overige rondlopende huisdieren en alle dingen die in een dichtbevolkt land voorkomen.

Jaarlijks worden in Nederland ongeveer 150.000 Nederlanders gebeten door een hond (onderzoekperiode 1982 – 2006). Van deze 150.000 gebeten Nederlanders gaan zo'n 50.000 mensen naar de huisarts of spoedeisende hulp om hun beet te laten behandelen. In totaal worden jaarlijks zo'n 230 mensen en kinderen opgenomen in het ziekenhuis voor nadere behandeling. Bij 100.000 mensen is de hondenbeet niet ernstig en behoeft verder geen medische hulp.

Bij bijtincidenten zijn vaker kinderen betrokken dan volwassenen.

Kinderen worden eerder in het gezicht gebeten en volwassenen vaker in armen en benen. Deze bevindingen in Nederland komen overeen met onderzoeksresultaten in de Verenigde Staten, Oostenrijk, Italië en Canada.

Helaas leiden bijtincidenten ook tot dodelijke ongelukken met een gemiddeld slachtoffer van 1,2 per jaar. Bij deze dodelijke ongelukken zijn 20% kinderen jonger dan vijf jaar betrokken. Veelal sterven kinderen direct aan hun verwondingen, terwijl volwassenen vaker in een later stadium sterven aan de gevolgen van de infecties die ontstaan door het bijtincident.

Omgevingsfactoren van de bijtincidenten

De meerderheid van de dodelijke slachtoffers werd gebeten door hun eigen hond en het bijtincident vond bijna altijd in de thuissituatie (in of rond het huis) plaats. Bij de helft van de bijtincidenten met kinderen was geen volwassene aanwezig. Gekeken naar de toedracht van de bijtincidenten blijkt zo'n twee derde uitgelokt (bewust of onbewust) te zijn. Bij kinderen geldt dat zij normaal hondengedrag vaak niet goed kunnen interpreteren en deze miscommunicatie leidt tot risicovolle situaties. Zo missen mensen nogal eens het overgaan van spelgedrag naar serieus waarschuwingsgedrag, waardoor een bijtincident ontstaat.

Als mensen buiten hun thuissituatie zijn, vinden bijtincidenten in 30% van de gevallen aan door onbekende honden. In deze situaties zijn volwassenen vaker het slachtoffer dan kinderen. Het merendeel van de gebeten slachtoffers bemoeiden zich met de vreemde hond, voorafgaand aan de beet. Kennelijk herkennen de slachtoffers de waarschuwingssignalen van een vreemde hond niet genoeg.

Regeling Agressieve Dieren (RAD)

Met het doel om het risico van bijtincidenten door met name pitbulls te beperken werd in 1993 de Regeling Agressieve Dieren (RAD) ingesteld. De bedoeling was om met een fok- en houdverbod ervoor te zorgen dat honden van het type Pitbull zouden uitsterven. Na 15 jaar heeft het toenmalig ministerie van LNV een commissie van wijzen opdracht gegeven de RAD te evalueren. Uit dit onderzoek bleek dat het aantal bijtincidenten sinds de invoering van de RAD niet is verminderd. Weliswaar waren pitbulls vaker betrokken bij bijtincidenten, maar dit ging slechts om een klein deel van de pitbulls – hetgeen het doden van alle pitbulls niet rechtvaardigde. Minister Verburg van het ministerie van LNV heeft naar aanleiding van het adviesrapport de regeling RAD begin juni 2008 afgeschaft. Tevens heeft minister Verburg besloten geen nieuwe landelijke regeling in te voeren, waardoor de verantwoordelijkheid van

de afhandeling van bijtincidenten nu voor een groot deel in handen van de gemeenten ligt. Bij ernstige incidenten kan ook het strafrecht worden aangewend.

Specifieke rassen betrokken bij beetincidenten?

Eind 2007 heeft het TNS NIPO een publieksonderzoek gedaan bij mensen die gebeten waren door een hond of er van de 80 verschillende rastypen (inclusief look-alikes) met sommige rassen wellicht vaker bijtincidenten voorkwamen. Omdat er van elk ras verschillende aantallen in Nederland aanwezig zijn, zijn de absolute aantallen in dit onderzoek geïndexeerd en afgewogen naar het totaal aantal honden zodat de bijtindex onderling vergelijkbaar is. Uit dit onderzoek bleek dat de meeste van de 80 genoemde rastypen niet significant meer of minder bijten dan gemiddeld. Voor een aantal rassen blijkt de bijtindex wel significant hoger te zijn: Weimarse staande hond, Airedale terriër, Bull terriër, Leonbergse hond, Rottweiler, American Stafoordshire terriër, Dalmatische hond, Dobermann, Border terriër, de Duitse en Belgische herdershond, de Bouvier en de Jack Russel terriër bijten vaker dan gemiddeld. De Siberische Husky heeft een bijtindex van nul.

Uit onderzoek naar het type 'pitbull'-hond blijkt dat de beetincidenten niet erger of minder erg zijn dan alle andere rassen.

Juridische zaken

Juridische wetenswaardigheden rondom hondenbezit:

- Als het gaat om schade door honden, heeft de wet één belangrijke hoofdregel: de bezitter van een hond is aansprakelijk voor schade die door die hond wordt veroorzaakt, inclusief bijtincidenten. Hierbij maakt het niet uit wie er schuld heeft aan het incident: u bent aansprakelijk als uw hond schade veroorzaakt – zelfs als de buurvrouw uw hond uitlaat.
- De koop/verkoop van een hond is de hond juridisch hetzelfde als de koop/verkoop van een niet levend object. De regels die bij de koop en verkoop gelden, gelden ook rondom transacties bij honden.
- Strafrecht is iets anders dan koop/verkoop of aansprakelijkheid voor schade. Bij strafrecht kan alleen de overheid een procedure tegen u beginnen ('vervolging') geheten. Dat begint met een proces-verbaal, of met aangifte door een derde. Vaak genoeg vraagt een verzekeraar wel om een bewijs dat u bij de politie aangifte hebt gedaan. Hierbij is het goed u te realiseren, dat aangifte wel tijd, maar geen geld kosten en een gerechtelijke procedure zowel tijd als geld kost.
- Een bijtincident kan strafrechtelijk afgehandeld worden in het geval van ernstige bijtincidenten. De sancties bestaan uit geldboetes en gevangenisstraf. In artikel 425 van het Wetboek van Strafrecht wordt aangegeven dat strafbaar is: 'Hij die een dier op een mens aanhitst of een onder zijn hoede staand dier, wanneer het een mens aanvalt, niet terughoudt' en 'hij die geen voldoende zorg draagt voor het onschadelijk houden van een onder zijn hoede staand gevaarlijk dier'.
- Honden die iemand hebben gebeten, kunnen in beslag worden genomen en door een gedragsdeskundige onderzocht. Als ze 'bijtgevaarlijk' zijn worden ze gedood. Wanneer een hond niet als 'bijtgevaarlijk' worden bestempeld, worden ze teruggegeven aan de eigenaar.
- Naast strafrechtelijke vervolging is er ook een mogelijkheid om bestuursrechtelijk op te treden. Gemeenten hebben in een Algemene Plaatselijke Verordening (APV) regels vastgelegd met betrekking tot het houden van honden in de openbare ruimte. Eigenaren die zich niet aan deze regels houden, kunnen rekenen op een boete of dwangsom.

- In uitzonderlijke gevallen kan de burgemeester een hond gevaarlijk verklaren en de eigenaar beperkingen opleggen zoals een muilkorf- en/of aanlijngedod. Als deze zich hier niet aan houdt kan de burgemeester de hond in beslag laten nemen op grond van artikel 172 lid 3 van de Gemeentewet. Daarna kan hetzelfde traject worden doorlopen als bij de overtreding van artikel 425 Strafrecht.

Informatiebronnen:

- Hondenbeten in perspectief, Een evaluatie van de RAD en aanbevelingen voor het terugdringen van bijtincidenten, Rapport van de Commissie van Wijzen ingesteld door de minister van LNV, 8 mei 2008
- <http://www.gevaarlijkehonden.info/juridisch/schadeclaimen.html>
- <http://www.minderhondenbeten.nl/wcs/mhb/nl/4372/home.html>